

Advies blijft staan: o-nest teven direct verplaatsen

In 2011 zijn bij de helft van de teven op Edelveen de o-nest teven direct verplaatst naar een gedeelte zonder pups en de guste teven op 17 mei. Dit had vorig jaar geen voordeel in pupuitval bij de directe burens. De 6 voorgaande jaren is een lagere pupuitval gemeten bij de burens van o-nest teven die direct verplaatst zijn, ten opzichte van de o-nest teven die niet verplaatst zijn gedurende de lactatieperiode. Bij de guste teven was geen verschil in pupuitval bij deze actie. Het advies blijft echter om de o-nest teven direct te verplaatsen naar een gedeelte zonder teven met pups want ze zijn onrustiger. Uit praktisch oogpunt is dat ook het advies voor de guste teven.

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen

Inleiding

In 2010 is in het aprilnummer gerapporteerd over de pupverliezen tussen de 1e en 2e telling bij burens van o-nest teven en guste teven. In dat overzicht zijn 5 productie jaren (2005-2009) op Edelveen verwerkt met de conclusie dat er een constant tendentius beeld is van meer pupuitval bij burens van vooral o-nest teven (0,6 versus 0,3 pup/worp pupuitval tussen werpen en 21 dagen). In 2010 is dat middels een project getoetst met weer een voordeel in het verplaatsen van teven. Aanleiding voor het artikel was de gevoelsmatige invloed van de teven zonder jongen op de buurvrouw met jongen. De o-nest teven, teven die wel geworpen hebben maar geen levende pups of geen pups op de volgende dag hebben (of de dag erna), worden vaak als onrustig betiteld. De guste teven lijken veel rustiger, maar ook die worden omringd door burens met pups. Deze teven moeten een keer verplaatst worden, wat is het effect als dat direct gebeurt. Voor o-nest teven is dat de dag dat het o-nest gesignaleerd wordt, voor guste teven is bv. 16 of 17 mei aan te houden. De opzet in 2011 is zodoende vergelijkbaar met die van 2010. Het om-en-om plaatsen (lege ren tussenruimte) van de teven heeft op Edelveen in de voorgaande jaren geen ander resultaat gegeven dan de naast elkaar geplaatste teven. Het dusdanig plaatsen heeft ook geen invloed op het fokresultaat gekend.

Opzet

In de lactatieperiode van 2011 is de helft van iedere rij gemerkt als proef- of controlegroep. Uit het 'proefgedeelte' van de iedere rij zijn teven verplaatst naar een gedeelte waar geen teven met pups zitten. De volgende zaken zijn uitgevoerd:

- alle o-nesten verplaatsen op de dag dat dit geconstateerd wordt
 - pups geteld bij burens op dag na geboorte en op 21 dagen
 - zowel bij proef- als controlegroep
- alle teven zonder worp op 16 mei verplaatsen
 - op 16 mei het aantal pups tellen van de burens met pups
 - zowel bij de proef- als controlegroep
- alle pups geteld op moment van enten
 - zowel bij de proef- als controlegroep

Aan het begin van de lactatieperiode is het niet bekend hoeveel en waar de o-nesten en guste teven zullen voorkomen. Als deze teven naast elkaar voorkomen, naast een lege ren (voorheen van reu) of einde van een rij zijn er geen of minder burens. Zo ontstaan er geen gelijke groepsgroottes. De verzamelde data van de 1e en 2e telling (21 dagen), van de telling op 16 mei en de telling tijdens het enten zijn vergeleken op worpgrootte en pupuitval.

Resultaten

Het resultaat van het direct verplaatsen van 0-nest teven en guste teven (op 16 mei) op de pupuitval staat in tabel 1. Hierin de informatie van de 0-nest teven die wel of niet verplaatst zijn en hetzelfde geldt voor de guste teven die wel of niet verplaatst zijn. Per groep het aantal burens, aantal levend geboren pups (lgb), aantal pups op 16 mei, aantal pups op 21 dagen leeftijd, uitval tot 21 dagen leeftijd, aantal pups met enten, uitval tussen 21 dagen en enten. Er is geen verschil in pupuitval gemeten bij de burens van wel of niet verplaatste 0-nest teven. Het verplaatsen van de guste teven heeft ook geen invloed gehad op het aantal pups bij de buurteven.

Discussie en aanbeveling

In het overzichtsartikel uit 2010 (5 productiejarren) was de gemiddelde pupuitval tussen werpen en 2e telling voor de controle teven 0,3 pup/nest, voor de burens van 0-nest teven 0,6 pup/nest en voor de burens van guste teven 0,5 pup/nest. Dit beeld was consequent, ook in de opzet van 2010.

Uit het project van vorig jaar komt geen verschil tussen controle (direct verplaatsen) en geen actie (laten zitten). Er is wel meer onrust gesignaleerd bij de teven zonder pups (niet gemeten) maar dat heeft geen invloed gehad op de pups van de burens. De guste teven hebben ook geen invloed gehad op de burens in het project, in het jarenoverzicht was er wel

Tabel 1: Effect verplaatsen teven 2011

Pupuitval bij burens van 0-nest teven en guste teven				
Verplaatsen 0-nest teven direct vs niet				
Verplaatsen guste teven op 16 mei vs niet				
	0-nest teven		guste teven	
	Verplaatst	niet verpl.	Verplaatst	niet verpl.
aantal burens	82	62	65	87
lgb pups	7,2	6,8	6,7	6,7
n pups op 16 mei			6,3	6,3
n pups 21 dgn	6,7	6,4	6,3	6,3
uitval tot 21 dgn	0,5	0,4	0,3	0,3
n pups enten	6,6	6,3	6,1	6,2
uitval 21 dgn-ent	0,1	0,1	0,2	0,1

het tendentieuze beeld dat ook deze teven effect hebben op het pupverlies van de burens.

Wat is er op tegen om de 0-nest teven direct te verplaatsen en de guste teven op een vaste datum waar het eind van het werpen verwacht wordt. Teven die dan toch nog werpen kunnen terug geplaatst worden, maar op basis van de late werpdatum is dit geen toekomstig fokmateriaal. Wanneer er met een automatisch voedsysteem gevoerd wordt is het ook handiger dat alle teven zonder pups bij elkaar geplaatst zijn. Zij kunnen als groep buiten de dagelijkse verhoging van de voerportie gehouden worden. Ook zonder automatisch voedsysteem is het handiger dat in de tijd dat alle nesten met pups stijgen in voerportie, de variatie niet gro-

ter wordt omdat er om de zoveel rennen een portie van ± 150 gram gedoseerd moet worden. Uiteindelijk dienen toch alle teven zonder worp verplaatst te worden, dus waarom niet op de momenten dat het waarschijnlijk pups spaart en bijdraagt aan het welzijn van de buurvrouwteven.

Noot: Dit onderzoek is medegefinancierd door het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE).

Referentie

- De Rond J. 2010. Direct verplaatsen teven met 0-nest waardevol voor burens. *De Pelsdierenhouder*, pp 118-119
- De Rond J. 2011. Advies: 0-nest teven direct verplaatsen. *De Pelsdierenhouder*, pp 112-113